

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadókivételben átvéve.
Egy évre 16 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hűtő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 144. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1915 június 27.

Évfordulón.

Holnap, hétfőn lesz egy éve a szerajevói merényletnek.

Egy év — mekkorát fordult a világ azóta!

Mennyi vér, mennyi diadal, — mennyi gyász, mennyi dicsőség — mennyi könny, mennyi lobogó lelkesedés száguldott keresztül ezen az országon! Egy év alatt eget és földet láttunk megindulni. Osszeomlott az olaszok iránt évszázadok óta érzett baráti indulat, rombadőlt egyes nyugati „kultur“ népek lelki műveltségébe vetett hit és végleg sirba omlott a cári hatalom legyőzhetlenségének babonája.

De a romokon épülőben van egy új világ. Hirtelen, egy év alatt világtörténelmi jelentőségre szökött a magyar állam, a magyar nemzet ereje. Magunk sem hittük, hogy a magyar fajnak annyi belső féregpusztító munkája dacára ilyen óriási, érintetlen őseréje maradt meg. Mintha most termett volna itt ez a faj, a turáni ősbaza hadi erényeivel. Szent István hitében megnemesedve, Szent László lovagiasságával fölékesítve. A hány világtáj felé hadakoznak, mindenütt a magyar katona küzd első sorban s az Arpádok és Habsburgi Rudolf utóda nem adhat szebb kitüntetést a szövetséges birodalom legnagyobb vezéreinek, minthogy magyar ezredek tulajdonosaivá nevezi ki őket.

A szerajevói merényletet ellenségeink első kapavágásnak szánták Magyarországra sirjához és az elhárítani akart magyar nemzet feltámasztása következtét után.

Van igazságos Isten, a ki a rosszat is jóra tudja fordítani s a

könnyeken is át tudja ragyogtatni az ő szívárványát.

A szerajevói gyász évfordulóján megállunk egy pillanatra az események száguldó rohanása közepe. Letesszük az emlékezés, a kegyelet koszoruját annak az erős akaratú férfiúnak a sirjára, a ki *ilyennek* akarta látni az ő leendő Magyarországot: nagynak, egységesnek, Istenben bizónak, katonásnak. Megemlékezünk a gyöngéd,

még a halálban is osztályos hű feleségről, a ki annyi szenvedés után a hitvesi önfeláldozás martirkoronájával dicsőült meg. És ez a kegyeletes megemlékezés csak annál jobban megacélozza lelkünket és izmainkat a még ránk váró küzdelmekkel szemben, hogy soha el nem muló glória ragyogja körül annyi megpróbáltatás után Szent István országát, Szent István koronáját.

A vármegye hódoló felirata.

Biharvármegye törvényhatósága tudva levőleg június 16 án tartott megyegyűlésen, megbélyegző határozatot hozott az olasz árusításra vonatkozólag. Ugyanakkor elhatározták azt is, hogy Ófelségének a néphez intézett szövegére válaszképpen hódoló feliratot intéznek az uralkodóhoz, amelyben igazi szeretetéről, hűségéről biztosítja királyunkat.

A nagyszerű felirat, mely Ófelsége irattárában, de a vármegye levéltárában is örökös emlék lesz a jövő nemzedék előtt az olaszok csufos eljárásának, tegnap készült el és hétfőn küldik fel, hogy Ófelségéhez juttassák.

A felirat szövege a következő:

Biharvármegye közönségétől.

*Császári és Apostoli királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!*

Alantírott napon tartott közgyűlésünkben politikai helyzetünket tárgyalván, megállapítottuk, hogy amit ösztönszerűleg éreztünk, az olasz árusítás bekövetkezett! Olaszország május 4-én minden elfogadható ok és indok nélkül felmondta a hármasszövetségi szerződést. Ez által nemcsak hűségét követett el velünk szemben, nemcsak a legkritikusabb helyzetben hagyott cserben bennün-

ket, nemcsak megzsarolni próbált, felhasználván a nehéz helyzetet, a monarchiát, hanem mint Felségednek népeihez intézett szövegében mondja „a veszély percében kibontott lobogóval ment át az ellenség táborába!” és május 23 án délután fél 4 órakor hadat üzent a monarchiának.

A hű szövetséges levetette az álarcot és a maga valóságában jelentkezett a hármasszövetségnek ezen szegényfoltja! E hűség és árusítás felett, amely nemcsak minket, de az egész művelt világon minden tisztességesen gondolkodó embert, ámulattal és utálatlalt tölt el — kifejezést kell adni a mi jogos felháborodásunknak, meg kellett, hogy bélyegezzük az árusítást, hiszen ennél nagyobb hűségést, gazabb orvítamadást, nem ismer a világtörténelem.

Az olasz nemzet ezen tényével kilépett a tisztességes és megbízható nemzetek sorából, bármily erősen hangzik is, kimondottuk, hogy az olasz nép nem nép, nem tisztességes, megbízható nép, csak népsöpredék. Miért is nagy felháborodással párosult utálatlalt és megvetéssel bélyegeztük meg az olasz árusítást.

Felséges Urunk és Királyunk!

Az olasz hadüzenet alkalmából kiadott királyi szövegére pedig királyi hűségétől telített és hazaszeretettől lángoló igaz magyar szívünkben eredőleg elhatároztuk, hogy Felségedhez hódoló feliratot intézünk, amelyben biztosítjuk Felségedet ezen alkalmából is

Cyönyörű minták Blous- és Ruhaselymekben, himzett Batisztok, Etamin, Grenadin, Delain és Kartonokban

Tetra Sport Blousok hölgyek, urak, leánykák és fiuk részére. KÖTÖTT női kabátok a legszebb kivitelben.

Napernyők, Ridikülök, Keztyük, Harisnyák
Női és Férfi gumiköpenyegek
legjobban beszerezhetők:

Czillér Imre áruházában

őszinte tiszteletünk, mély szeretetünk, tántoríthatatlan alattvalói hűségünk és határtalan áldozatkészségünkről, hangsúlyozván azt, hogy az olasz hadüzenet alkalmából kiadott királyi szöveg Biharvármegye harcos és nem harcos polgárainak elszántságát, tettekkészségét és áldozatkészségét a végtelenségig fokozza.

Az új ellenség csak fokozza elszántságunkat és bátorságunkat, az új veszély csak új hősiességet, újabb áldozatkészséget vált ki a nemzetből; csüggedést nem ismerünk, bár teljesen átérezzük a feladat nagyságát, de átérezzük azt is, hogy a magyar nemzet

mindenre kész, ezen nemzetnek szabadnak és függetlennek kell maradnia; ezt a nagy, ezt a szent célt ismerjük csak egyedül és ezt mindenek fölé helyezzük.

Hódolatteljes alattvalói tisztelettel

Kelt Biharvármegye törvényhatósági bizottságának 1915. évi június hó 16. án s folytatva Nagyváradon tartott rendes évnegyedes közgyűléséből

a vármegye közönsége nevében

Fráter Barnabás,
alispán.

Visszautasított orosz offenzíva a Dnyeszter mentén.

Budapest, június 25. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Pflanzer-hadsereg keleti csoportja a Dnyeszter és a Pruth között nagy túlerőben levő orosz erők támadását ujabban is visszautasította. E harcok folyamán sikerült az ellenségnek arcvonalunkat egy helyen áttörnie. A legelső ellenséges rohamban a katonák teljesen fegyvertelenek voltak és kezüket a megadás jeléül felemelték. Ennek folytán nem lőtünk rájuk és így egészen állásainkig jutottak.

Az oroszok azután közvetlenül állásaink előtt a zsebekbe elrejtett kézi gránátokat lövészárkaink felé hajították, mire az ellenség hátsó sorai előre rohantak. Odaérkezett megerősítéseink nehéz harc után az oroszokat állásainkból ismét kivetették és több 100 embert elfogtak.

Az ellenség napközben és ma éjjel is az arcvonal különböző pontjain megismételte rohamait. Az oroszoknak mindezen támadásait az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Harcvonalunk teljesen változatlan. Ezekben a harcokban a 6. honvéd huszárezred és a horvát honvédség különösen kitűntette magát. A Pflanzer-hadsereg harcvonalának többi részén nyugalom van.

A Zurawnótól északkeletre emelkedő magaslatokon és Chodorownál a harcok tovább folynak. A szövetséges csapatok több helységet rohammal elfoglaltak és az orosz ellentámadásokat visszautasították.

Galiciában egyébként a helyzet változatlan.

Orosz-Lengyelországban a Chawigost—Sieno—Ilsa vonalon harcok fejlődtek.

Visszavert olasz támadás.

Budapest, június 26. A sajtóhadiszállásról jelentik:

Olasz hadszíntér.

Az Isonow-arcvonalon még tart az ellenséges ágyuzás. A görzi hídfők ellen intézett több támadást az olaszoknak ismét nagy veszteségei mellett utasítottuk vissza. A karinthiai és tiroli határvidékeken nem történt jelentős esemény. Höfer.

Az oroszok hasztalan erőlködése a Dnyeszter-fronton.

Budapest, június 26. A sajtóhadiszállás jelenti:

Az oroszok minden lehető módon erőlködnek, hogy a Dnyeszter fronton valami eredményt érjenek el. A Lisingen-hadsereg a folyótól északra heves harcban áll, de összes állásait, az orosz támadásokat sikeresen elhárítva, szilárdan tartja.

Leghevesebb volt az oroszok támadása a Pflanzer-hadsereg ellen, 24-ről 25-re virradó éjszakán az oroszok az összes állásokat vesztettül bombázták, 25-én mindenütt előnyomultak, amely alkalommal ravaszul felémelt kezekkel közeledtek állásaink felé, mintha megakarnák magukat adni. Az utolsó pillanatban kézi gránátokat hajítottak és betörték az állásokba. Egész napon át tartó harcok után este az oroszokat ismét kivetették valamennyi állásainkból. Az oroszok a támadásokat éjjel minden siker nélkül megkísérelték.

Gyujtogattak az oroszok Lembergben.

Krakó, június 26. A lengbergi Gazetta Chodzienna közlései alapján hírek jöttek ide arról, hogy mi történt Lembergben. Az oroszok még idejében elvitték Lembergben Kieve Rutovskit, a városi tanács elnökét, dr. Stahl és Schleicher alpolgármestereket, elhurcolták Czolovskit, a városi levéltár igazgatóját, Beck egyetemi rektort, Sopusch jezsuita piort, több törvényszéki bírót és egyes gazdag polgárokat.

Mikor már a kivonulás megkezdődött, az oroszok felgyujtották a lengbergi új vasútállomást.

A vasuti szertárakat és műhelyeket éppúgy mint az állomást petróleummal lovesolták le, hogy az épületek jobban égjenek.

A múlt vasárnap a lengbergi Ringplatzon világos nappal az oroszok kirabolták harminchét ékszerész boltját.

Hétfőn délben erősen hallatszott Lembergben a messziről jövő ágyuszó. Az oroszok tudták, hogy óráik meg vannak számolva Lembergben, siettek a gyujtogatással. Egyes külvárosokban nagy tüzek támadtak. A Jablonovska-utcán lévő kaszárnyát és a főposta épületét lángbaborították.

Kedden reggel minden épületről eltűn-

tek az orosz zászlók, a városi parancsnok rendelte el a zászlók bevonását. Ez volt Szeremetiv tábornoknak utolsó rendelkezése Lembergben, reggel kilenc órakor automobilon elszárgult kelet felé. De vasárnap még végrehajtott 51 halálos ítéletet olyan orosz katonákon, akiket tetten értek, mikor raboltak.

Először osztrák és magyar őrzőpatrok jöttek be Lembergbe. Ezeket a patrollókat fiatal tisztek vezették. A házak ablakaiból a nők virágokat szórtak eléjük. A hódító katonákat a lengbergi nép tenyerén hordozza, minden házban megvendégelik őket.

Vilmos német császár a fronton és Przemyslben.

Budapest, június 26 (Saját tudósítónktól.) A sajtószállásról jelentik, hogy Vilmos császár tizenkilencedikén katonai kísérettel Przemyslbe érkezett, megtekintette az erődműveket, meghallgatta az északi hidparancnok előadását a vár szerepéről, majd Janovtól nyugatra éppen a harcban álló Marwitz hadtesthez ment, üdvözölte a tábornokot az eredményes vezetésért, csapatainak hősiességéért, fogadta a nevét viselő közelben harcoló kassai ezred parancsnokát. Az osztrák-magyar tüzéséget működésben látni akarván a közeli erődütegekhez ment. Sokáig érdeklődéssel nézte a tüzéség munkáját. A császárt távozáskor megéljeneztek.

Gróf Kuropatkin hadügyminiszter?

Berlin, június 26. Krisztiániából jelentik a Vossische Zeitungnak: Az Aftenposten párisi értesülése szerint Kuropatkin tábornokot a cári hadügyminiszterré nevezte ki.

A németek új nagy támadása északon.

München, június 26. Az Abendzeitungnak Stockholmon át érkezett távirata szerint a pétervári Den kijelenti, hogy az orosz hadsereg igen nehéz feladatok előtt áll, különösen a németeknek a Kozlow-Rudski körüli erdőségek, a Nyemen és a vasuti vonal közötti operációi miatt. Az erdőségek megszállása jelentőségteljes offenzívát jelent a Kowno-vidéken. Arról is értesül a lap, hogy Riga és Pétervár között megerősítették a vasuti forgalmat, hogy a menekülők mielőbb elhagyhassák Rigát.

Oroszország új ajánlatot tett Romániának.

Bukarest, június 26. A Dimineaca jelentése szerint Oroszország csütörtökön újabb javaslatot terjesztett a román kormány elé. A hír a legkisebb hatást sem tette Bukarestben. Az orosz erőlködés iránt a közvélemény a legutóbbi idő óta teljesen közömbös.

Goremkyn és Szaszanov bukása.

Budapest, június 26. (Saját tud.) Zürichből jelentik, hogy a Rusz-kij Invalid szerint Goremkyn és Szaszanov júliusban szabadságra mennek. Többé a дума elé nem lépnek.

Oroszország nem küldhet csapatokat a Dardanellákhoz.

Berlin, június 26. A Lokalanzeiger kopenhágai tudósítója táviratozza: A török sereg egyik ötvenezer főből álló seregrészét, amely eddig Kirklissza mellett állomásozott, visszahívják. Ez a rendelkezés az orosz hadsereg galíciai vereségének a következménye: a törökök ezentul ugyanis kizártnak tartják, hogy az oroszok még partraszállási kísérleteket fognak tenni.

Pétervárott kitörőben vannak a forradalmi mozgalmak.

Szofia, június 26. Egy Oroszországból ideérkezett bolgár személyiség, akit fölöttébb beavatottnak és megbízhatónak kell tekinteni, közli, hogy Pétervárott a hivatalos körök most már valóban félnek a forradalmi mozgalom kitörésétől, s hogy rendkívüli intézkedéseket léptettek életbe, hogy mindjárt kezdetben elfojthassanak minden forradalmi akciók. Pétervárott az utóbbi napok folyamán a garnizonok helyőrségét több mint kétszeresre emelték, miután az államrendőrség ezt kifejezetten kívánta a katonai kormányzótól. A fővárosban ép úgy, mint Moszkvában, zavaroktól tartanak.

Visszavert olasz kísérlet Görznél.

Az olaszok tegnap bejelentett nagy offenzívája Görz ellen ismét az ellenség teljes kudarcával végződött. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Olaszország a Dardanelláknál.

Zürich, június 26. Rómából jelentik, hogy Olaszország is részt vesz a Dardanellák elleni akcióban.

Az olaszok letartóztatják a papokat.

Bécs, június 26. Az olasz határról jelentik a Neue Freie Presse-nek: A tengerpart községeiben és Tirol déli részein az olaszok több katolikus plébánost elfogtak. A római Idca Nazionale azzal magyarázza ezt az erőszakoskodást, hogy egyes plébániákon elrejtve dinamitot, puskákat és jelzőkészülékeket találtak az olasz csapatok. Altitólág bebizonyosodott, hogy néhány pap éjjel fényjeleket adott az ellenségnek s mikor az olasz csapatok közeledtek, híreket akartak vinni az ellenségnek. Ezek a hírek természetesen koholtak és nyilvánvaló, hogy az olaszok így akarják érthetővé tenni azt a keserves kiábrándulást, hogy az osztrák határmenti helységekből az olasz lakosság nem fogadta megváltóként az olasz csapatokat.

A pápa leveleit tévedésből bontották fel.

Rotterdam, június 26. A Tyd római munkatársa jelenti: Az olasz cenzura csak tévedésből bontotta fel a Vatikán néhány levelét, s az olasz kormány ezért már bocsánatot is kért. A katonai cenzura most szigorú utasításokat kapott, hogy a Vatikán levéltitkárát ne sértse meg.

Az ántánt tavasszal támad, mert nincs municiója.

Genf, június 26. A párisi sajtó a londoni Times egy jelentését közli, mely szerint municióhiány miatt tavaszra kell halasztani a központi hatalmak-

kal való leszámolást. A Matin erre azt írja: Ez a kivánság teljesíthetetlen. Franciaország akkora áldozatot hozott már, hogy joggal követelheti szövetségeseitől, hogy minél előbb szabadítsák fel a francia földet az ellenségtől.

A szerbek Durazzóba.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónk.) Genftől jelentik, hogy a Durazzóba bevonult szerbek a proklamációt kihirdették.

Határharcaink a szerbekkel.

Zimony, június 26. A szerb határon időnkint apró csatározások vannak. Így tegnap Skelánál csapataink már türelmetlenek voltak és átmentek a szerbek által megszállva tartott szigetre. A tulerővel szemben is elpusztították csapataink a szigeti őrséget és mintegy 30-40 szerb halottat és 50-60 szerb sebesültet hagyva hátra, negyven fogolylyal tértek vissza.

Hadiállapot a finn kormányzásában.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónk.) Pétervárról jelentik, hogy a finn kormányzó kihirdette a hadiállapotot.

A magyar ipar a háboruban.

A nagyváradi ipartestület felirata.

Iparosaink között általános a panasz, hogy a hadvezetőség a hadsereg-szállításoknál nem részesíti kellő figyelemben a magyar ipart s így ahelyett, hogy iparosaink a hadimunkáknál teljesen igénybe lennének véve, a műhelyek üresek, a munkáskezek állanak, míg Ausztriában teljesen ellátja munkákkal az osztrák ipart.

Továbbá amíg az osztrák behívott ipari munkások nagyrészt felmentették, a magyar ipari munkások nem részesülnek a felmentés kedvezményében.

A nagyváradi ipartestület ezen két sérelmre vonatkozólag feliratot intézett a kereskedelemügyi miniszterhez.

A felterjesztés szépen, lendülettel indokolja meg a magyar iparosság jogos panaszát s a következőkben összegezi az iparosságnak az ipartestület által kifejezésre juttatott óhaját és kérését:

A fent írottak alapján Nagyméltóságú miniszter urhoz bizalommal aziránt intézzük kérésünket, hogy hazánk munkanélkül tengődő, nélkülözések és minden nehézségekkel sújtott iparát hathatós oltalmába venni, a hadfelszerelési munkákban a magyar ipart jogosan megillető mértékben részesítenni, illetve ezen munkaalkalmat részére nagyméltóságú Honvédelmi és Hadügyminiszter uraktól megszerezni méltóztatásuk. Ennek kapcsán kérjük még a Nagyméltóságú miniszter urat, hogy találjon módot rá, hogy a honvédelemügyi miniszter ur a háborúnak győzelmes befejezése, hazánk jövő gazdasági megerősödése érdekében mindazon hivatásos munkaadókat és szakmunkásokat, kik a hadfelszerelési munkában való részvétel szempontjából nélkülözhetetlenek és pótolhatatlanok a katonai szolgálat alól felmentse. Csak ismétlésekbe bocsájtkozhatnánk, ha részletesen reá mutatnánk arra, hogy ugyanakkor,

mikor hazánk iparossága egy részről munkanélkül él, másik nagy része hazánk jövőjéért mindenét, testét, véréit feláldozza: akkor Ausztria hazánk iparának rovására fejlődik, vagyonosodik és erősödik és így édes magyar Hazánk régen óhajtott gazdasági függetlenségét ipari megerősítését aláássza.

Hazánk jövője és függetlensége érdekében alázattal megújítjuk kérelmünket azzal, hogy bizalommal nagyméltóságú miniszter ur személye iránt hisszük, hogy kérelmünk meghallgatva lesz s így édes magyar hazánk minden polgára a hozott vér és anyagi áldozatok bõ gyümölcsét érezhetni fogja.

Egyesületi élet.

Báthory Nándorné a patronesszek gyűlésén.

A nagyváradi kath. nővédő egyesületnek ünnepelt vendége van. Az orsz. kath. nővédő egyesület főtitkára, özv. Báthory Nándorné, a kiváló szociológus és aranytollú írónő, aki ma meglátogatja a nővédő egyesület leányköreit s aki pénteken délután a patronesszek gyűlékezetére sugározta lelke kincseit.

Üdvözlettel jött, — ugymond — az orsz. kath. nővédő egyesület új elnökének, Zichy Rafaelné grófnőnek testvéri üdvözléssel, aki igazán méltónak mutatkozik nagy elődjéhez, gróf Pálffy Pálnéhoz, annyi buzgósággal és szakudással fogott munkához.

Addig is, míg személyesen ellátogat a mi kath. nővédő egyesületünkhöz, keresi a szellemi érintkezést és a közös nagy, nemes munkáról a főtitkár útján küld értesítést a nagyváradi nővédelem munkásainak.

Ugy tartja, hogy a háboru iszooyu veszteségei és dulasai után a jövőben hatványozódnia kell a nővédelem magyarországi munkásságának. Három irányban akarja a munka kiterjesztését.

1. Minél több leánykör felállítását.
2. Szoros kapcsolatot, közös akciót az országos és vidéki egyesületek között.
3. Kiterjesztését a nővédelmi munkának az anyákra és csecsemőkre egyelőre tanácsadók felállításával, ahol az anyák nép-egészségi, népjóléti, gyermeknevelési kérdésekben mindenkor szakszerű felvilágosítást és irányítást kapnának.

Ezek a magas célok önmagukban is fölemelők, de Báthoryné gyönyörű előadásában lelkesedésre ragadták a nővédelmi munkában álló patronesszeket, akik készek a jövőben még több odaadással dolgozni az anyákra és csecsemőkre kiterjesztett védelmi munkán, hogy a háboruban elveszett emberanyag, megcsappant nemzeti erő pótolassék.

Lelkesedésben tehát nem volna hiány, csak hogy a mi kath. nővédelmünk még gyermekkorát éli, még otthona sincs. De remélhető, hogy olyan kiváló fővezérrel, minő Zichy Rafaelné urnő, olyan főhadsegéddel, minő Báthory Nándorné, sikerülni fog a nagyváradi lelkes gárdának is kitűzni a lobogót eddig bevehetetlennek tartott várak bástyáira is. Ennek a nemzetmentő hadjáratnak pedig sok katonát szerzett volna, ha Báthoryné előadását (főleg Prohászka püspöknek a Stefánia szövetség alakuló gyűlésén mordott kineses szónoklatára vonatkozó részét) nemcsak a patronesszek szűk köre, de Nagyvárad egész művelt társadalma hallotta volna.

H. Gy. J.

Szedjük össze nélkülözhető réz, ólom, ón, bronz tárgyait s ajándékozzuk hadi célra.

Ujitások a rendőrségen.

Átszervezik a detektív testületet.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyváradai rendőrség bünyügyi osztályának kiváló és eredményes munkásságát vannak hivatva előmozdítani azok a nagyjelentőségű ujitások, amelyeket dr Dajka Endre igyekszik megvalósítani.

A fővárosi rendőrség bünyügyi osztályánál már régóta divatba van, hogy a bünyügyi osztály összes tisztviselőinek, valamint az összes detektíveknek bemutatják a rendőrség előtt naponként megforduló gyanús alakokat, notórius tolvajokat, tipikus bűnözőket.

A fővárosi rendőrségnek eme nagyjelentőségű ujitását valósította meg a nagyváradai bünyügyi osztály vezetője, dr Dajka Endre, aki tegnap délután mintegy 20 bűnöző alakot ismertetett meg a bünyügyi osztály tisztviselőivel, továbbá a detektívekkel. Ezentúl lehetőleg mindennap meg fog történni ez a bemutatás.

A bemutatás alkalmával dr Dajka Endre egyúttal előadást tartott az ujitás sokat ígérő eredményéről.

A másik ujitás a detektív testületnek teljesen a fővárosi detektív testület mintájára való átszervezésében fog megnyilvánulni.

A detektívek között már kiosztotta dr Dajka Endre a fővárosi detektívtestület szabályzatát tanulmányozás végett.

Az ujitás e téren különösen arra terelődik, hogy a detektívek munkája minél biztosabb és gyorsabb legyen. Egyúttal az átszervezés fontos momentuma lesz a detektíveknek a nyomozásban való magasabb fokú gyakorlati ügyességének elméleti előadások útján való fokozottabb kifejlesztése.

A kenyér nyulóságáról.

Közlő: Szeberényi Pál kir. vegyész.

A mostani háborus évben különösen gyakori panassza a közönségnek, hogy a hadiliszttól, sőt a buzaliszttól készült kenyér is a sütés utáni második-harmadik napon nyulósá válik, annyira, hogy a kenyér belében mélyített ujjaink között hosszú szálakat húzhatunk ki és azonkívül az ilyen kenyér kellemetlen szagot vesz fel.

Ezt a jelenséget először Laurent észlelte 1883-ban és annak okát kutatva, rájött, hogy a kenyér betegségét egy, a kenyér belében nagy mennyiségben elszaporodott mikroorganizmus a bacillus panificans okozza. Más kutatók hasonló eredményre jutottak és megállapították, hogy több olyan bacillusfajta előidézheti a kenyér ezen betegségét, amelynek spórái a kenyér sütésekor sem pusztulnak el. Ezek a spórák *ki-sebb mennyiségben minden gabonán rajta vannak* és kedvező időjárás esetén, nagyon nedves években, vagy ha a gabonát nedves helyen vagy vermekben raktározzák, akkor a spórák olyan nagy mennyiségben fordulhatnak elő, hogy a liszttel bele jutnak a kenyérbe, szaporodásnak indulnak és a belőlük fejlődő baktériumok a kenyér nyulóságát okozzák. Nagyon természetes, hogy a

baktérium spórák más uton is például a vízzel, kovásszal vagy élesztővel együtt is bele kerülhetnek a tésztaiba.

A kenyér megnyulósodása ellen dr. Kosutány szerint oly módon védekezhetünk, hogy a kenyér készítéséhez használt vizet felerészben tejsavóval pótoljuk. A tejsavónak tejsav tartalma ugyanis gátlólag hat a nyulóságot okozó baktériumok szaporodására. Miután békés időkből a tejsavó igen könnyen volt beszerezhető, más szerves savakkal nem is kísérleteztek, valószínű pedig, hogy citrom, vagy borkósavval gyengén meg savanyítva a vizet, hasonló jó eredményeket érhetnének el. A védekezés másik része abban áll, hogy a kenyeret a sütés után gyorsan lehűtjük, hogy a baktériumok szaporodásának leginkább kedvező 30 Celsius fok körüli hőmérsékleten lehetőleg rövid ideig legyen, s a lehűtés után a kenyeret lehetőleg állandóan hűvös helyen tartjuk.

Az élelmiszerek hatósági ára a nagyváradai piacon.

Nagyvárad város tanácsának az 1914. augusztus hó 5-én kelt 5600 B. M. számú körrendeleten alapuló határozatához képest és az ezzel nyert felhatalmazás folytán az élelmiszereknek a város területén az 1915. évi június hó 28., 29., 30. és július 1-én követelhető árait az alábbiakban közlöm:

Tojás és tejneműek:

- 1 darab tojás 10 fillér,
- 1 liter tej 30 fillér,
- 1 liter tejfel 1 korona 30 fillér,
- 1 kiló vaj 5 korona 60 fillér,
- 1 kiló tehénturó 1 korona 20 fillér,
- 1 kiló juhturó 2 korona 40 fillér.

Zsir és szalonna:

- 1 kiló sertés zsír 4 korona 90 fillér,
- 1 kiló zsirszalonna 4 korona — fillér,
- 1 kiló háj 4 korona 70 fillér.

Husfélék:

- 1 kiló marhahus 4 korona fillér,
- 1 kiló borjúhús hátulja 5 korona,
- 1 kiló borjúhús eleje 4 korona 60 fillér,
- 1 kiló sertéshús 4 korona.

Baromfi (élő):

- 1 pár csirke (rántani való) 3 korona,
- 1 pár csirke (sütni való) 5 korona,
- 1 pár ruca (hízott idei) 8—9 korona,
- 1 pár ruca (sovány) 6—7 korona,
- 1 pár liba (hízott idei) 10—12 korona,
- 1 pár liba (sovány idei) 8—9 korona.

Száraz főzelék:

- 1 liter borsó 80 fill.,
- 1 liter bab (fehér) 80 fill.,
- 1 liter bab (tarka) 70 fill.,
- 1 liter köleskása 80 fillér.

Zöldségek:

- 1 fő fejes saláta 2 fill.,
- 1 csomó retek 8—10 fill.,
- 1 darab karalábé 2—4 fill.,
- 1 csomó zöld hagyma 6—24 fill.,
- 1 csomó sárga répa 8 fill.,
- 1 csomó petrezselyem 8 fill.,
- 1 drb. ugorka (salátának való) 6—20 fill.,
- 1 kiló zöld bab 60—70 fill.,
- 1 liter zöld borsó 60 fill.,
- 1 kiló új burgonya 32 fill.,
- 1 kiló ó burgonya 12 fill.,
- 1 csomó pódlutka levél 2 fill.,
- 1 liter pöszméte 36 fillér.

A felsorolt élelmiszerek árainak ennél magasabban való megszabása esetén a kihágási eljárás meg fog indittatni.

A kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait június 24., 25., 26. és 27-én az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi június 23-án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

A „Magyar nők korona alapja“.

A lelkes honleányok számára egy újabb tér nyílt, ahol megmutathatják, hogy eddigi hazafiasságuk, nemes felebaráti érzelmük nem halt ki, hanem inkább mélyebb gyökereket vert. Ugyanis megalakult a „Magyar nők korona alapja“, melyhez a nők egy koronás adományaikkal járulnak hozzá, s amelynek fejében egy emlék-szelvényt kapnak. A nagyváradai Vörös-Kereszt Egyesület elnöksége is dolgozik a nemes cél érdekében. Nálunk ez ideig is mindig első helyen állottak a hölgyek, mikor jótékony-sági mozgalomról volt szó, nem kételkedtünk tehát, hogy a kívánt eredmény ezúttal sem fog elmaradni. Az egyes adományok oly csekélyek, hogy mindenkinek módjában állhat jótékony-sági adóját leróni.

A hadsegélyező Hivatal vezetője, Kirchner altábornak ebben az ügyben a következő levelet intézte a nagyváradai Vörös-Kereszt Egyesület elnökséghez:

Mélyen tisztelt Elnökség!

A Hadsegélyező Hivatal a vitéz katonáink özvegyei és árvái érdekében a háboru kitorése óta folytatott humanitárius munkájába aktív munkatársul óhajtaná megnyerni a magyar női társadalmat.

Az özvegyek és árvák érdekeinek a felkarolására tehát az eddigi gyűjtés eredményétől elkülönülöt alapot kíván teremteni, a „Magyar nők korona alapja“ néven, hogy ez az újabb alakulat is méltó kifejezője és reprezentálója legyen a magyar társadalom asszonyi és leányi példátlan nagylelkűségnek, a nagy idők szellemétől való ihlettségének.

Ákik a nők korona alapjához 1 koronás adományaikkal nagylelkűen hozzájárulnak: művészi emlék-szelvényt kapnak. E demokratikus jellegű mozgalom minél szélesebb körűvé fejlesztésének feladata a magyar női társadalom vezető női elemeire hárulna.

A t. Elnökséghez oly kéréssel fordulok, méltóztassék e mozgalom helyi vezetését kezeibe venni, Hadsegélyező hölgybizottságot alakítani, a koronás emlék-szelvények árusítását programjukba venni és a Hadsegélyező Hivatalt kegyesen értesíteni, hogy a most említett emlék-szelvényekből, mely quantumot bocsáthatnánk a t. Elnökségnek — utólagos elszámolásra — b. rendelkezésükre?

Hazafias tisztelettel
a Hadsegélyező Hivatal vezetője:
Kirchner, altábornagy.

Az elnökég már dolgozik eme 150 tagu nagy „Hadsegélyező Hölgybizottság“ összeállításán s rövid idő alatt alakuló gyűlésre fogja összehívni a hölgyeket, hogy együtt megbeszéljék a további teendőket.

A dakozzunk fémtárgyakat
a hadsereg céljaira.

Gránáttal lőnek a montenegróiak tisztjeinkre.

B. L. őrnagy életveszélyben.

B. L. őrnagy, aki a déli harctéren való szereplésének csaknem minden órájáról beszokott számolni családjának, már hetek óta nem adott magáról életjelt. Aggódó családja valami komoly veszedelem bekövetkeztétől tartott és többször érdeklődött minden irányban a szeretett családfő után. Hosszu hallgatás után végre tegnap életjelt adott magáról B. L.

Az őrnagy családja tegnap súlyos csomagot kapott a déli harcterről. A csomag címzése B. L. írása volt, ami roppant megörvendeztette az aggódókat. Mikor kibontották a kis faládát, egy hatalmas 12 centiméteres gránát bontakozott ki a papírgöngyölyből. A gránát kupakja kissé megvolt sérülve, azonban a töltények mind megvoltak benne sértetlenül. Mikor a kupakot lecsavarták róla valami sajátságos kénzsong csapott ki a vastag falu lövegből. Kiderült, hogy a hatalmas gyilkolószerszám, mely egyenesen B. L. élete ellen volt irányítva, kénnel volt megtöltve s ebbe volt bepréselve a golyó.

A gránátot B. L. kísérőlevél kapcsán küldte haza. Eszerint a montenegróiak az utóbbi hetekben, épen akkor, mikor a postaforgalom is szünetelt, nem egyszer heves ágyuzást indítottak a magyar csapatok ellen. Természetesen a munició pocéklásnak nem volt eredménye.

Különbösen érdekes, hogy a montenegróiak az utóbbi időben valóságos vadászatot indítanak tisztjeink ellen s hogy minél jobban biztosítsák a sikert nem is kézi fegyverrel, hanem egyenesen ágyuból lőnek tisztjeinkre, kiket valóban ügyesen tudnak kiszimatolni.

Az a lövedék, amit B. L. haza küldött szintén ilyen volt. Egy megfigyelő szemle alkalmával a montenegróiak lötték B. L. őrnagyra. A hatalmas gránát közvetlen az őrnagy mögött csapott le. Szerencsére és a francia tölténygyárak dicséretére, nem expodált s így B. L.-nek jelentéktelen légnyomáson kívül semmi baja sem történt.

A gránát a lecsapódás után az őrnagy mellett álló egyik őr lábai közt gurult le. Az őr olyat ugrott a veszedelmessé válható guruló gyártmánytól, hogy akármelyik ugróbajnoknak dicsőségére vált volna.

Különbösen a déli harctéren az olykor-olykor életjelt adó szomszédok okvetetlenkedéseitől eltekintve, nincs jelentősebb dolog. Katonáink lelkesültek s harcra készek. Különösen gyűlölettel vannak eltelve az olaszokkal szemben. A montenegrói határról szeretnének menni a makarónifurák országába narancslébe fürdetni a taliánt.

x **Szeplő-májfojt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittessereket, bővrösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

HIREK

* **Dr báró Eiselsberg professzor kitüntetése.** A király dr báró Eiselsberg Antal szolg. kiv. viszonybeli tengernagy törzsorvosnak, a neves bécsi professzornak, ki nemrég érkezett haza Görögországból, a görög király betegágyától, a Vörös Kereszt körüli érdemeinek elismerésül a Vörös Kereszt körüli érdemek I. oszt. hadiékítményes tiszteletjelményét adományozta.

* **A Szigligeti-Társaság közgyűlése.** A Szigligeti-Társaság évi közgyűlését ez évi június 27-én délelőtt 11 órakor tartja a város székház-épületének tanácstermében, amely közgyűlésre a t. tagok tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgysorozata: 1. A főtitkár évi jelentése. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 3. Esetleges indítványok, amelyek a jelen meghívó közzétételétől számított 3 napon belül az elnökséghez nyújtandók be. Nagyvárad, 1915 június 17-én. Rádl Ödön, a társaság elnöke. Sas Ede, a társaság főtitkára.

* **Az Urak kongregációjának legutóbbi összejövetelén történt megállapodás, hogy folyó hó 29-én a kongregáció tagjai összejönnek, változást szenved, amennyiben közbejött technikai okok miatt az összejövetel egyelőre elmarad.**

* **Iskolaszéki ülés.** Nagyáran város községi iskolaszéke a városháza bizottsági termében f. hó 30-án, szerdán délután 5 órakor rendes havi gyűlést tartja.

* **Gróf Wenckheim Béla temetése.** Megirtuk, hogy gróf Wenckheim Béla, Nádasdy huszárezredbeli tartalékos főhadnagy, gróf Wenckheim Géza gerlai nagybirtokos fia e hó 12-én a Horodenkától északra fekvő Luka falu mellett orosz golyótól találva hősi halált halt. A család az elesett főur holttestét haza szállította a messze idegenből s temetése tegnap ment végbe a békésmegyei Gerla községben, nagy részvét mellett. A gyászszertartást gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök, aki tegnap reggel autón utazott Brém Lőrinc oldalkanonok kíséretében Békésmegyébe, végezte nagy segédlettel. A temetésen a gróf Wenckheim-család teljes számban volt jelen. Résztvettek még a temetésen Grócz Béla nagyprépost, apostoli proto notarius, dr Lindemberger János gyulai apát-plebános, kerületi esperes, valamint az egész kerület papsága, a környék intelligenciája és a lakosok nagy számmal. A megyéspüspök még tegnap délután hazautazott Nagyváradra.

* **Nem szabad meglátogatni a 37-eseket.** Az ó-becsei főszolgabírói hivatal értesítése szerint a cs. és kir. 37. gyalogezredhez tartozó legénység hozzátartozói a legénységet nagyszámban látogatják dacára annak, hogy a déli hadsereg parancsnoksága a katonák látogatását tiltotta. Mindezek folytán figyelmeztetem a katonák hozzátartozóit, hogy a hadsereg parancsnokság tilalma folytán a cs. és kir. 37. gyalogezred pótzászlóaljánál levő katonák hozzátartozókat Ó-becsen meg ne látogassák, mert ellenesetben az ó-becsei főszolgabírói hivatal a látogatókat már a hajó és vasútállomásról visszautasítja, s így a költséges

utat hiába teszik meg. Nagyvárad, 1915 június 19. Eleméry Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

* **Adomány a vak katonáknak.** A 39. gyalogezred tisztiiskolájának önkéntesei az étkezés javítására Debrecenből ezredüktől kaptak 62 korona 50 fillért. Mikor ezt az összeget az önkéntesek megkapták, átadták azt Seprényi Sándor törzsrőmesternek azzal a megbizással, hogy ezt hozza el szerkesztőségünkbe a vak katonák javára. Az önkéntesek ezen adományát tegnap hozta el a törzsrőmester és ezzel a szerkesztőség gyűjtése a vak katonák részére immáron 1636 korona 73 fillérre emelkedett.

* **A Bmke feloszlása.** A Bihar-megyei Magyar Közművelődési Egyesület 28-án hétfőn délután 5 órakor a városháza tanácstermében közgyűlést tart, melyen az egyesület feloszlása felett határoznak. Az esetben ha a tagok határozatképtelen számban jelennének meg, úgy július 3-án délután újabb közgyűlés lesz, melyen a megjelentek számára való tekintet nélkül határoznak.

* **Írószert a sebesült katonáknak.** Több kórházból felszólítást kaptunk, hogy irkát, ceruzát, palatáblát ajándékozzanak az analfabéta sebesült katonák rendelkezésére. Kérjük tehát a nagyváradai ifjúságot, hogy azok, kik ezen dolgokból egy-néhány darabot nélkülözhetnek szíveskedjenek a törvénytörő 25. sz. alatti termébe benyújtani. Vörös Kereszt-Jobbkéz.

* **A Vörös-Kereszt Egylet nagyváradai fiókjánál 1915 június 19-től 26-ig a következő adományok folytak be:** Özv. Zsigó Györgyné adománya 12 korona, Fetszer Antal győri püspök adománya 10 korona, Miskolczy Ferencné utján Tenkegörsöd község gyűjtése 100 korona, Sulyok István Sursum corda jegyért 4 korona, Lopusny Gyula adománya 10 korona, Gazdasági és Iparbank adománya 200 korona, Váradszentmárton község virágokból 10 korona, Monostorpályi község virágokból 1030 korona, Beregbeszterme község virágokból 10 korona, Sursum corda perselypénzből 62938 korona, Sursum corda az előadások jövedelme 39738 korona, Sursum corda Nagyvárad nyomda számlák visszatérítése 26 korona, Béli körjegyzőség virágokból 20 korona.

* **Magánszorgalomból kitüntetéssel letett tanárnői vizsgálat.** Igazán nemes ambícióról és törekvésről tanuskodik egy fiatal leánynak Angyal Ilusnak, Angyal Ilka urnő leányának sikeres vizsgálat. A fiatal leány, aki a tanítónő képezdét csak nem rég végezte, magánúton készült elő, hogy magasabb képzettséget nyerjen s buzgalmát, igyekezetét a legsikeresebb koronázta, amennyiben Budapesten kitüntetéssel nyerte el a polgári iskolai tanárnői oklevelet. Ugyancsak nem régen a zenetanárnői oklevelet is megszerezte Angyal Ilus.

* **Keresik a bukovinai menekülteket.** A belügyminiszter rendelete alapján Fráter Barnabás alispán rendeletet adott ki a bukovinai menekültek felkutatására tárgyában. A rendelet szerint a VII-ik menekülő csoport, mely Ausztriából igyekezett Bukovinába, nem érkezett meg hiánytalanul a rendeltetési helyre. A hiányzókat egy része Biharvármegye területén szédelt el. Tekintettel arra, hogy a menekültek között tömegesen fordult elő a tifusz, nagyon félős, hogy az itt maradtak is épen betegségük folytán hagyták el a visszatérő csoportot. A felkutatott menekülteket szigorú orvosi vizsgálat alá fogják venni.

*** A király elismerései és ki-tüntetése.** Budapesti tudósítónk jelenti: A király Frigyes főherceghez a legmelegebb gratulációt intézte porosz tábornaggyá történt kinevezése alkalmából. Így végzi: Az én kedves tábornagyomat minden alkalommal a legszívélyesebb áldás-kívánataim kísérik. — A király Conradnak Lemberg bevételé alkalmából leghálásabb elismerése mellett vezérezredessé történt kinevezésekor hozzáintézett kéziratában így végzi: Legőszintebben üdvöz-löm kedves vezérezredesem. — Falkenhain német tábornokot a 81. gyalogezred tulajdonosává kinevezte. — Böhm Ermollinak Lemberg hő-sies bevételéért az első osztályu katonai érdemkeresztet adta. — Beöthy Pál képviselőházi elnöknek megengedte a német másodosztályu vaskereszt viselését.

*** Pálóssy Ferencz kereskedelmi iskolai tanár orosz hadifogoly.** Az északi harctérről Nagy Lajos nagyváradi joghallgató a napokban egy levelet küldött haza barátjának, amelyben értesíti barátját arról, hogy egykori volt tanárja, Pálóssy Ferencz, aki az oroszok ellen küzdött, hadifogságba esett. Pálóssy Ferencz igen népszerü és közismert egyén volt városunk társadalmi életében. Kitünő munkásságot fejtett ki mint kereskedelmi iskolai tanár az ifjuság nevelése körül. A háboru elején bevonult ezredéhez. Bátor magatartásáért kitüntetést is nyert és főhadnaggyá neveztek ki. Most nemrégiben az oroszok hadifogságába került. A tanár egy levélben, amelyet ezredéhez írt, arra kérte társait, hogy értesítsék családját fogságbaeséséről.

*** Pályázat munkagépekre.** A temesvári katonai parancsnokság es. és kirépitési osztálya a különböző katonai állomá-sokon szükséges munkagépek és pedig: 1 drb. szelelővel szerelt tüzhely (lakatosok részére), 1 drb. szelelővel szerelt tüzhely (ko-vácsok részére), 1 drb. egyengető eszterga pad, 1 drb. kerékmüves eszlopos furógép, 1 drb. kézi furdános, 1 drb. Staping gép, 1 drb. egyetemes furógép, 1 drb. lapos és vas gömbvágógép, 1 drb. konzolos emeltyü-gép, 1 drb. szerszámcsiszoló, 2 drb. csiszolókö vályuval, 1 drb. autogén hegesztő készülék, 1 drb. eresztékes és macskás csigasor, 1 drb. kerékbronce hajlító-gép, 1 drb. kerékbronce felhuzógép, 1 drb. egyengető asztal stb. szállításiának biztosítására pályázatot hirdet. Pá-lyázati határidő: 1915 június hó 30. A pá-lyázatra vonatkozó részletes feltételek a ka-marai irodában a hivatalos órákban meg-tekintethők. Nagyvárad, 1915 június hó 26 án. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József sk. elnök, dr Sarkadi Lajos sk. titkár.

*** A selyemhernyótenyésztők figyelmébe.** Köztudomásu dolog, hogy a háboru kezdete óta nagy hiány mutatkozik aprópénzben. Nehogy emiatt a selyemgubó-beváltás alkalmával a vételár kifizetése ne-hézségekbe ütközzék, figyelmeztetjük a se-lyemgubótermelőket, hogy megfelelő mennyi-ségü aprópénzt 2 és 1 koronás, 20, 10, 2 és 1 filléres váltópénzt vigyenek magukkal, hogy szükség esetén egy 10 koronásból visszatudjanak adni, mert ninesen kizárva, hogy a pénztár, mely a gubóvételárak kifi-zetésére már utasított, nem tud kellő mennyiségü aprópénzt szerezni s így nem tudná az esedékes vételárt az egyes tenyész-tőknek akadálytalanul kifizetni, ami azután

felesleges idővesztéssel és hiábavaló kelle-metlenséggel járna a termelőre nézve. Aki ezen figyelmeztetésünket betartja, haladéktal-anul megkapja gubóiért a járandóságot. Szekszárd, 1915. évi június hó 5 én. M. kir. orsz. selyemt. felügyelőség, Szekszárdon.

*** A „Nagyváradi Zeneiskola“** ez uton hívja fel volt növendékeit, hogy folyó hó 30 ig jelentkezzenek beiratkozásra, ha mult évi helyüket és beosztásukat a jövő tanévre is fönn akarják tartani, mert ezen igényük a szeptemberi beiratkozásnál már nem jöhet figyelembe, mert az új növendé-kek eddig is nagy számmal jelentkeztek. Fischer Ervin áll. kép. okl. zenetanár.

*** 31-ik közös katonai jótékony célokra rendezett államsorsjáték** huzusát július 15-én Bécsben fogják megtartani. Ezen sorsjáték játékterve nagyon kedvező, összesen 21.140 nyeresimény 625 000 korona összegben kerül kifizetésre 200000, 30000, 30000, 25000 stb. koronás főnyeresiményekkel. Sorsjegyek a 4 K darabja, dohánytözsdékben, váltóüzletekben adó-posta- és vasuti hivataloknál kaphatók.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Mindennemü molyirtó szerek és **fertőtelenítő** cikkek legolcsóbban besze-rezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriá-jában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Nagyváradi és vidéki** gyengél-kedő katonasághoz küldök figyelmében, óva-kodjanak a hamisított konyakoktól és borok-tól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, sepröt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harc-térre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipői turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön hal-osztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est me-sélni kezd, Nem én lettem hütlen hozzád, Te szöke gyermek. Háborus lemez ujdonsá-gok. Hangszerek hegedük, gramafonok el-adása és javítása olesórában. Hír különle-gességek.

*** Forolin** biztos és gyors hatásu há-ziszer kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagta-lanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 ko-rona. Kapható Farkas István Apolló droge-riájában Rákoczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Okleveles tanító, a nagy szün-üdöre magántanítást vállal. Cim a kiadóban.**

*** Kiadó modern berendezésü butoro-zott szobák fürdőszoba** használatlalt ka-tonatisztek, kadettok, önkéntesek és civil uraknak, esetleg szolgaszobával hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-u. 4.

Legujabb táviratok.

Heves küzdelmek Nyugaton.

Sikeres előrenyomulás északon.

Berlin, június 26. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Azon szuronyharcok, amelyek Soucher től északra és Soucher-Neuvillei fél uton állásainknak még az ellenség kezében levő részéért napok óta szakadatlanul folytak, be-fejeződtek.

Ma éjjel árkaikból kivetették a leg-utolsó franciát is. Támogatásukra az ellenség ugy a Loretto-magaslati mindkét oldalán, mint Souchertől délre még tegnap este friss erőket vetett harcba.

Ezeket is visszavertük. Champagneban Souainnál az ellenséges állás egy részét fel-robbantottuk. Perthestől keletre a franciák hibás robbantása saját védőműveiket sem-misítette meg.

A Maas magaslatokon Pombrestől nyu-gatra kemény harc folyt. Az ellenség ott a Transec mindkét oldalán körülbelül 3 km. es arcvonal szélességben mindig új csapatokkal, mélyen tagozott támadásba fogott.

Ezek majdnem mindenütt már tűzünk-ben összeomlottak. A hol az ellenség árka-inkba hatolt, kézi tusákban nagy veszteségei mellett visszavetettük.

Ezt nyomon követő üldözésünk közben Transectől nyugatra egy előretolt ellenséges állást elfoglaltunk. Ettől keletre az ellenség a jun. 20-án elfoglalt árok egy kis darabját még tartja.

Az ellenségnek Leintreinél (Lunevillétől keletre) előőrseink ellen intézett támadásai balul ütöttek ki. Az arrasi nagy viaskodás kezdete óta repülőink ellenfeleinkkel a le-vegő uralmáért harcoltak.

A harc mindkét részen veszteségekkel járt. A mi veszteségeink nem voltak biába valók. Néhány nap óta szemmel látható fölénybe jutottunk.

Keleti hadszintér.

Oglendától délkeletre csapataink a Mu-ravka-patak mindkét oldalán orosz állásokat rohammal elfoglaltak és több, ezek között éjjeli ellentámadással szemben is meg-tartottuk.

A zsákmány 636 fogoly és 4 géppuska.

Délkeleti hadszintér.

Lirsigen tábornok hadseregének táma-dása a Dnyeszter északi partján előrehaladt. A jobb partot az ellenség Halicsnál még tartja. A hadsereg június 23-ika, vagyis a folyón átírányuló támadás megkezdése óta 3500 embert fogott el. A Dnyeszter és a Lemberg-től keletre elterjedő vidék között folytatjuk az üldözést. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Vilmos császár Lembergben.

Budapest, június 26. Szamborból jelentik, hogy csapatainkkal majd-nem egyidőben bevonult Lembergbe Vilmos császár trónörökösünkkel. A Lemberg alatti harcok előttük folytak le.

Letartóztatott vásárfelügyelő.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónktól.) A fővárosi rendőrség letartóztatta Sümeg Ferenc vásárfelügyelőt, aki hamisított szál-lítási igazolványokkal elősegítette a gabona-neműeknek a külföldre való kivitelét.

A szerb propagandista tanulók a bíróság előtt

Budapest, június 26. (Saját tud.) Szerajevóból jelentik, hogy a travnikai bíróság a nagyszerb propaganda szolgálatában álló 39 középiskolai tanulót közrend és a nyugalom megzavarásával vádolva Princip hazaárulási perével kapcsolatban. Ezért 35 vádlottat 1-től 3 évi börtönre ítélte a többit pedig felmentette.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Patzkó Aladárné zeneiskolájának hangversenye

Patzkó Aladárné okl. polgári iskola énektanárnő zeneiskolája 1915 június hó 29-én, kedden délelőtt a Katholikus Kör dísztermében tartja vizsgálati hangversenyét és pedig fél 10 órakor a kezdők, fél 11 órakor a haladók zongora vizsgáját és 11 órakor az ének tanszak vizsgálati hangversenyét. A kibocsátott meghívó belépő-jegyül szolgál.

Műsor: a) elemi, b) I-ső és II-ik gyakorló osztályok vizsgálja. Vezető tanár: Zintz Anna. Bartók: Gyakorlat, Pásztor Ilus. Chován: Gyakorlat, Olti Emmike. Zilcher: Gyakorlat, Tóth Ilus. Oesten: Baba álom, Halász Erzsike. Schumann: Kis darab, Pásztor Klára. Beyer: Operaházban, Csanády Valéria, Förster: Puppentänzen, Dutka Baby. Bátor: Alszik a baba, Blum Margit. Burgmüller: Ballada, Bod Magda. Chován: Magyar lant, Standary Annus. Van Gael: Hänsel, Gréttl, Pásztor Margit. Zilcher: Erdei manók, Szabó Ilus. Parlow; Falusi tánc, Pirovits Zsenike. Noek: a) Csolnak dal, Papp Magda. b) Keringő, Stokker Erzsike. Karganoff: a) Tarantella Feinsilber Leona. b) Ländler Oláh Ida. Gluck: Gavotte 6 kezes, Gubicza Magda, Rónay Böske. Patzkó Elemér. Lauska: Rondó, Pásztor Edith. Chován: Magyar lant, Czeglédy Irén, Gurlitt: Keringő, Schwartz Erzsike. Bátor: Couorante, Czillér Böske. Löschorn: 4 kezes, Wittenberger Ella és Erzsike. Mozárt: Rondó, Sebő Juliska.

III-ik gyak. és előkészítő osztályok vizsgálja. Schumann: Kinderscenen, Halász Kata. Tnomán: Magyar ábránd: Czillér Ilonka. Karg Elert: Aphorizna, Csipkés Erzsike. Reinecke: C dur sonatine, Marton Lili. Grieg: Volkweise, Pásztor Irén. Sinding: Melodie. Merchelly Eta, Massanet: Ballet zene, Láposy Erzsike. Händel: Sonata, Vársárhelyi Pálma. Reinhold: Arabesk, Pillamanu Margit. Haydn: E moll sonata. Weber Rózi. Bortkiewitz: Keringő, Petróczy Alice. Brahms: Magyar táncok 8 kezes, Korbély Viola, Biszterszky Erzsike, Petróczy Alice, Halász Kata. Chopin: Trois Ecossaises, Patzkó Sárka. Chaminade: Humoresque Mandel Ilonka. Liszt: Tarantella 2 zong. 4 kézre, Mandel Ilonka, Patzkó Sárka.

Enektanszak hangversenye. Hubay Jenő: A virágnak megültani, Szekernyés Annus. Hildach: O Germán dal, Csanády Lujzika, Tarnay Alajos: Roham után, Rónay Margit. Subert: Kettős, Günsberger E., Csanády Lujzika. Gasteldon: Románé, Schmidt Magda. Mozart: Das Veilchen, Günsberger Erzsike. a) Grieg: Rózsák között, b) Donizetti: Cavatina, Korda Annus. a) Chaminade: Altató dal, b) Löve: Nem látta senkisé, Palánkay Margit. Cherubini: Bölcsődal, há-

romszólamu női kar, a fentiekén kívül előadják: Isaak Margit, Ováry Magda, Biszterszky Erzsike, Kopasz Margit, Gábor Gizella, Nozáky Magda, Rimanóczy Rózsika, Csipkés Erzsike Mandel Ilonka.

Imrik Kornélia jótékonycélu hangversenye.

Figyelemre méltó zenei esemény színhelye lesz ma délután a Katholikus Kör Szent László nagyterme. Itt fogja megtartani Imrik Kornélia növendékeivel első hangversenyét 5 órai kezdettel.

A hangverseny teljes jövedelme a Vörös Kereszt Egylet „Jobbkéz” osztálya céljaira és a hadbavonultak árváinak segélyezésére lesz fordítva.

Műsor a következő:

I. Thern Károly: Magyar induló. Hat kezes. Előadják: Rákossy Ilonka, Requinny Paula, Imrik Cornélia.

II. Liehner: Ferien Anfang (24 ik mű, 4-ik szám). Előadja: Róth Klári.

III. Liehner: Tulpe (III. műből.) Előadja: Lázár E.

IV. Thoman: Magyar ábránd. Négy kezes. Előadják: Imrik Mária és Imrik Cornélia.

V. Kuchlau: Sonatine (56. mű 3. sz.) Előadja: Klein Ilonka.

VI. Röhde: Freundvoll (36. mű 5. sz.) Előadja: Boros Elza.

VII. a) Lach: Menuett 50. mű 1. sz.), b) Chopin: Keringő (70. mű 2. sz.) Előadja: Popovits Nóra

VIII. Reinecke: Andante und Variacione (6. mű). Előadják: I. zongorán Lázár Livius II. Zongorán Békésy Piroška.

IX. a) Scherwenka: Polnische Nationaltänze, b) Grieg: Hochzeitstag am Troldhaugeten (65. mű 6. szám). Előadja Justh Magda.

X. a) Leschetizky, Lammermori Luciaból, átírat balkézre. b) Imrik: Ábránd emlékeim felett. (7. mű). Előadja: Imrik Ilonka.

XI. Moskovszky: Fackeltanz (51. mű). Négy kezes. Előadják: Lázár Livius, Imrik Cornélia.

XII. Liszt: 16 Rapsodia. Szózat és Hymnusz. Előadja: Csillag Emilia.

XIII. Liszt: Vom Fels zum Meer Sieges Marsch. Két zongorán nyolc kézre előadják: I. zongorán Csillag Emilia, Békésy Piroška. II. zongorán Justh Magda, Forgach Hajnalka.

Imrik Cornélia: Magyar dalok. Énekli: Sz. Zsigmondy Anna. Zongorán kíséri Imrik Ilonka.

Jegyek kaphatók még Láng Józsefnél, Vidor Manónál, Berger Milkánál és a Hegedűs hírlapirodában.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

18923—1915 szám.

Hirdetmény.

A es. és kir. temesvári katonai parancsnokságnak 19187—1915 M. A. számú megkeresése alapján közhírré teszem, miszerint a katonai parancsnokságnak a kutfurás mesterségét űző és abban jártas egyénekre van szüksége.

Felhívom tehát mindazokat, akik ezen mesterséggel foglalkoznak avagy azt értik, hogy összeiratásuk végett a város tanácsa katonai ügyosztályában (II. em. 33 számú szobában) folyó hó 28—30 ig mulhatatlanul jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1915 június 25.

Eleméry Ferencz
katonai ügy tanácsnok.

VIGADÓ

mozgó-színházban

1915. június hó 27-én

Közkívánatra

ma

Vasárnap

utoljára

d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor

Deésy Alfréd

és társulata vendégfelleptével

ATTAK

(Jönnek a vörös ördögök)
Kinema skecs 4 felvonásban.

Rendes helyárák.

Jegyek a pénztárnál d. u. 2 órától
előre válthatók.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. § ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23-iki maláta-készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevettek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23-tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázasánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja ugy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsáttatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9% ának alapul vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésre büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonai ügytanácsnok.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jóteköny célokra szánt

31. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz-nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1915 július 15-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jóteköny célu sorsjátékok osztályánál, III. k. Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirдахивataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jóteköny célu sorsjátékok osztálya).

Hirdetmény.

Egy magasabb katonai parancsnokságnak átmenetileg Nagyváradra történt helyezése folytán nagyobb létszámú katonatiszt jön városunkba.

Az ideérkező katonatisztek egyrészének — az eddigi gyakorlathoz képest — szállodákban való elhelyezése ez idő szerint nem esz közölhető, részben a szállodák teljesítőképességének korlátozott volta, részint azért, mert a Nagyváradot felkereső vidéki vagy átutazó közönséget a szállóhelyektől teljesen megfosztani nem lehet.

Ez okból a tisztai beszállásolások céljaira a magántulajdnt képező s az 1879. évi XXXVI. t. c. 9. § a értelmében szállásadásra kötelezett házak fognak igénybe vétetni, természetesen az aránycs teherviselés elvének megfelelően.

A számadási kötelezettség megállapításánál a következő irányelvek szolgálnak:

A tisztai szállásadás kötelezettsége a ház birtokost terhelvén, az elsősorban a háztulajdonostól követeltetik, amennyiben a háztulajdonos nem lakik házában s az 1879. évi XXXVI. t. c. 15-ik § ában megadott azon

jogával, hogy az elszállásolás végett hozzá utalt tisztet ugyanazon városrészben fekvő más helyiségbe saját költségén kellően elhelyezheti, nem él s a bérebeadott lakások valamelyikében alkalmas, kellően bebutorozott szoba van, az a lakótól is igénybe fog vétetni az előirt illeték fejében.

Ezen alapelvek alapján történendő elszállásolás fogantatásával a városi katonai ügyosztály által kiküldött szállásbiztos a tisztai szállások kijelölése végett a helyszínen meg fognak jelenni. Miután a haderő érdekeinek bármily tekintetben való előmozdítása a jelenlegi nehéz időkben mindenkinek hazafias kötelessége s meg vagyok győződve, hogy Nagyvárad város hazafias és áldozatkész polgársága ezen kötelezettségre elől sem fog elzárkózni, felkérem a szállásadásra kötelezett háztulajdonosokat, illetve az igénybe veendő magánlakások bérlőit, hogy a katonai ügyosztály kiküldöttjét s a szállásolással megbízott katonatisztek feladatainak teljesítésében előzékenyen támogatni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1915 június 16.

Eleméry Ferencz
katonai ügytanácsnok

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon száma 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osillátorok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.